

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Perusoikeudet](#) > [Yritystoiminta Ja Ihmisoikeudet](#) > [Latvia](#)

Yritystoiminta ja ihmisoikeudet

Sisällön tuottaja:

Latvia

Latvia

1. Millainen oikeusturva minulla on, jos joudun yritystoimintaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen uhriksi maassanne? Voinko saada korvausta?

[Siviiliprosessilain 1 §:n 1 momentin](#) mukaan jokaisella luonnollisella henkilöllä ja oikeushenkilöllä on oikeus oikeudellisesti puolustaa loukattuja tai riitautettuja kansalaisoikeuksiaan tai oikeutettuja etujaan. Jos henkilö katsoo, että häneen on kohdistunut liiketoimintaan liittyviä ihmisoikeusloukkauksia, jotka loukkaavat hänen kansalaisoikeuksiaan, hän voi nostaa siviilikanteen yleisessä tuomioistuimessa.

[Siviililain 1635 §:n](#) mukaan jokainen oikeuksien loukkaus ja jokainen lainvastainen teko, josta seuraa vahinko (ml. aineeton vahinko), antaa uhrille oikeuden hakea tekijältä vahingonkorvausta siltä osin kuin tekijää voidaan syyttää teosta. Aineettomalla vahingolla tarkoitetaan fyysistä tai henkistä kärsimystä, joka on seurausta laittomista teoista johtuvasta uhrin aineettomien oikeuksien tai aineettomien etujen loukkaamisesta. Tuomioistuin vahvistaa aineettomasta vahingosta maksettavan korvauksen määrän parhaaksi katsomallaan tavalla ottaen huomioon aineettoman vahingon vakavuuden ja seuraukset. Jos lainvastainen teko on rikos, joka kohdistuu henkilön henkeen, terveyteen, moraaliin, seksuaaliseen koskemattomuuteen, vapauteen, kunniaan, kunnioittamiseen, perheeseen tai alaikäiseen, oletusarvona on, että uhrille on aiheutunut aineetonta vahinkoa tällaisesta teosta. Muissa tapauksissa uhrin on näytettävä toteen aiheutunut aineeton vahinko. Teko on tässä yhteydessä ymmärrettävä laajemmassa merkityksessä siten, että se kattaa paitsi teon myös tekemättä jättämisen eli laiminlyönnin.

2. Onko erikseen vakaviin ihmisoikeusloukkauksiin sovellettavia sääntöjä? Sovelletaanko näitä sääntöjä ympäristörikoksiin vai vakavaan työvoiman hyväksikäyttöön?

Siviililaissa säädetty vastuu lainvastaisista teoista kattaa kaikki oikeuksien loukkaukset ja rikokset, myös törkeät ihmisoikeusloukkaukset.

3. Olen joutunut monikansallisen eurooppalaisen yrityksen toiminnasta johtuvan ihmisoikeusloukkauksen uhriksi EU:n ulkopuolella. Onko minulla oikeus viedä asia maanne tuomioistuinten käsiteltäväksi, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa? Millä edellytyksillä voin väittää, että oikeuksiani on loukattu? Mistä saan lisätietoa?

Jos vastaajalla tai kantajalla ei ole asuinpaikkaa tai virallista osoitetta Latviassa ja jos rikkominen ei tapahtunut Latviassa, siviilikanne ei todennäköisesti kuulu Latvian tuomioistuinten toimivaltaan.

4. Jos ihmisoikeusloukkaus johtuu monikansallisen eurooppalaisen

yrityksen toiminnasta EU:n ulkopuolella, voivatko oikeusasiamieslaitos, tasa-arvoelimet tai kansalliset ihmisoikeusjärjestöt auttaa uhria? Voivatko ne tutkia asiaani, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa? Onko maassanne muita julkisia tahoja (esim. työ- tai ympäristönsuojeluviranomaisia), jotka voivat tutkia asiaani? Mistä löydän tietoa oikeuksistani?

Latvian oikeusasiamiehestä käytetään nimitystä [tiesībsargs](#). Oikeusasiamies noudattaa [oikeusasiamiehestä annetussa laissa](#) vahvistettua tavoitetta edistää ihmisoikeuksien suojelua ja varmistaa, että julkista valtaa käytetään laillisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja hyvän hallintotavan periaatetta noudattaen.

Oikeusasiamies voi osallistua ainoastaan sellaisten asioiden ratkaisemiseen, joissa valtion hallintoviranomaiset loukkaavat Latvian tasavallan perustuslaissa (*Satversme*) ja kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa vahvistettuja henkilön ihmisoikeuksia antaessaan päätöksiä tai lainsäätäjän osalta hyväksyessään lakeja. Oikeusasiamiehen toimivallan käytön yhteydessä viranomaisella tarkoitetaan valtionhallintoa tai paikallishallinnon viranomaista tai niiden virkamiehiä sekä henkilöitä, jotka hoitavat valtionhallinnon siirtämiä tehtäviä.

Tapauksissa, joissa henkilö on syrjimättömyysperiaatteen loukkauksen uhri, oikeusasiamies voi antaa arvionsa ja suosituksensa myös yksityisoikeuden alaan kuuluville oikeushenkilöille ja yksityishenkilöille.

Oikeusasiamiehen toimivalta ei kuitenkaan ulotu monikansallisten eurooppalaisten yritysten toimien arvioimiseen EU:n ulkopuolella.

Yritysten toiminnan valvonta ja seuranta työsuhteiden osalta kuuluu [valtion työsuojelutarkastusviraston](#) toimivaltaan.

Ympäristöalan yritysten toimintaa valvoo [valtion ympäristövirasto](#), jonka tehtävänä on valvoa lain noudattamista ympäristönsuojelun, säteilyturvallisuuden ja ydinturvallisuuden sekä luonnonvarojen käytön aloilla.

Jos henkilö tekee valituksen lainvastaisesta teosta viranomaiselle erheellisesti – eli hän ei ole tietoinen siitä, että kyseisen viranomaisen toimivaltaan ei kuulu vastata hänen valituksessaan mainittuun asiaan toimittamista koskevan lain säännösten mukaisesti –, viranomaisen on ilmoitettava henkilölle, mikä viranomainen on asiassa toimivaltainen, tai tarvittaessa toimitettava valitus edelleen viranomaiselle, joka on toimivaltainen käsittelemään valituksen.

Näin ollen on huomattava, että oikeusasiamiehen instituutio on loukattujen ihmisoikeuksien suojelulle vaihtoehtoinen riitojenratkaisumekanismi, joka perustuu oikeusasiamiehen henkilökohtaiseen toimivaltaan, koska oikeusasiamiehen suositukset eivät ole oikeudellisesti sitovia. Oikeusasiamiehelle tehtyä valitusta ei pidetä muutoksenhakumenettelyn käynnistämisenä. Asianosaisen on otettava huomioon, että tällainen valitus ei keskeytä hallinnollisen määräyksen voimassaoloa eikä muutoksenhaun määräaika. Oikeusasiamiehen tehtävänä on kuitenkin edistää yleistä tietoisuutta ja ymmärrystä ihmisoikeuksista, niiden suojelumekanismeista ja oikeusasiamiehen toiminnasta. Näin ollen oikeusasiamies voi neuvoa henkilöä loukattujen oikeuksien suojelumekanismeista kussakin yksittäisessä asiassa.

Jokainen henkilö, joka katsoo, että hänen ihmisoikeuksiaan on loukattu, voi kansalaisuudestaan riippumatta tehdä valituksen oikeusasiamiehelle.

5. Onko maanne velvoittanut monikansalliset eurooppalaiset yritykset ottamaan käyttöön valitusmekanismeja tai sovittelupalveluja niiden toiminnasta johtuvien ihmisoikeusloukkausten käsittelyä varten? Sovelletaanko näitä velvoitteita myös EU:n ulkopuolella tapahtuneisiin

ihmisoikeusloukkauksiin? Kuka vastaa näiden toimintojen valvonnasta maassanne? Onko saatavilla julkisia raportteja järjestelmän toiminnasta?

Laeista, joilla monikansallisia eurooppalaisia yrityksiä veloitetaan ottamaan käyttöön valitusmekanismeja tai sovittelupalveluja yritysten toiminnasta johtuvien ihmisoikeusloukkausten käsittelyä varten, ei ole tietoa.

6. Jos haen suojaa yritystoimintaan liittyvän ihmisoikeusloukkauksen vuoksi ja olen haavoittuvassa asemassa, onko minulla erityisiä oikeuksia? Voinko saada oikeusapua ja millä edellytyksillä? Mitä kuluja oikeusapu kattaa? Onko minulla oikeus saada oikeusapua samoin edellytyksin, jos en ole EU:n kansalainen tai en asu EU:ssa?

Kelpoisuus valtion rahoittaman oikeusavun saamiseen riippuu asian luokasta ja henkilön asemasta. Oikeusapu käsittää oikeudellisen neuvonnan, oikeudenkäyntiasiakirjojen laatimisen tuomioistuimelle ja oikeusavun suullisessa käsittelyssä. Henkilö, joka on riita-asian asianosainen, vapautetaan valtion talousarvioon maksettavista oikeudenkäyntikuluista. Tuomioistuimen on tarjottava valtion rahoittamia käännöspalveluja, jos henkilö ei puhu oikeudenkäyntikieltä.

Riita-asioissa (lukuun ottamatta laissa säädettyjä poikkeuksia) ja hallinnollisissa asioissa, joissa riitautetaan lapsen oikeuksien ja oikeudellisten etujen suojaamiseen liittyvä perhetuomioistuimen päätös, Latviassa laillisesti asuvalla henkilöllä on oikeus oikeusapuun, jos hän on saanut pienituloisen tai tarpeessa olevan henkilön aseman paikallishallinnon sosiaalipalveluista, jos hän on erityistilanteessa – eli hänen olosuhteensa ja taloudellinen tilanteensa ovat ennalta-arvaamattomista ja hänen oman vaikutusvaltansa ulkopuolella olevista syistä sellaisia, ettei hän voi varmistaa oikeuksiensa suojelua –, tai jos hän on täysin riippuvainen valtiosta tai paikallishallinnosta.

EU-maassa asuvalla henkilöllä on oikeus saada oikeusapua rajat ylittävissä riita-asioissa, jos hänen erityiset olosuhteensa ja tulotasonsa estävät häntä suojelemasta oikeuksiaan.

Muut henkilöt (myös EU:n ulkopuolella asuvat henkilöt) ovat oikeutettuja oikeusapuun Latvian kansainvälisten sitoumusten mukaisesti ja jos heidän erityiset olosuhteensa ja tulotasonsa estävät heitä suojelemasta oikeuksiaan.

Riita-asioissa, joita henkilöt ajavat yksin tai asianajajan avustamana (eli taloustuomioistuimen toimivaltaan kuuluvissa sopimusoikeuteen perustuvissa riita-asioissa, jos saatavan määrä on yli 150 000 euroa, ja asioissa, jotka koskevat liikesalaisuuksien suojelua laittomalta hankinnalta, käytöltä ja paljastamiselta), henkilöllä on oikeus saada oikeusapua, jos hänen tulonsa eivät ylitä Latvian vähimmäiskuukausipalkkaa, jos hänen taloudellinen tilanteensa antaa hänelle kelpoisuuden saada oikeusapua ja jos hän on maksanut oikeusavun tarjoamisesta perittävän maksun.

Hallinnollisissa asioissa oikeusavun myöntää tuomioistuin (tuomari) henkilön pyynnöstä ottaen huomioon asian monimutkaisuuden ja henkilön taloudellisen tilanteen.

Rikosoikeudellisissa menettelyissä oikeusavun myöntää rikosoikeudellista menettelyä johtava henkilö (tutkija, syyttäjä tai tuomari). Oikeusapua tarjotaan pyynnöstä henkilöille, joilla on oikeus puolustukseen, ja uhreille laissa säädettyissä tapauksissa.

Lisätietoja on saatavissa oikeushallinnon verkkosivuilta:

- [Infografiikka – valtion tarjoama oikeusapu eri asialuokissa \(LV\)](#)
- [Tietoja – valtion takaama oikeusapu \(EN\)](#)
- [Yleiskatsaus – valtion tarjoama oikeusapu \(EN\)](#)
- [Oikeusapu rajat ylittävissä riita-asioissa \(EN\)](#)

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.